

SPRÁVNÍ PRÁVO – II

přednáška č. 9

SOUDNÍ KONTROLA VEŘEJNÉ SPRÁVY

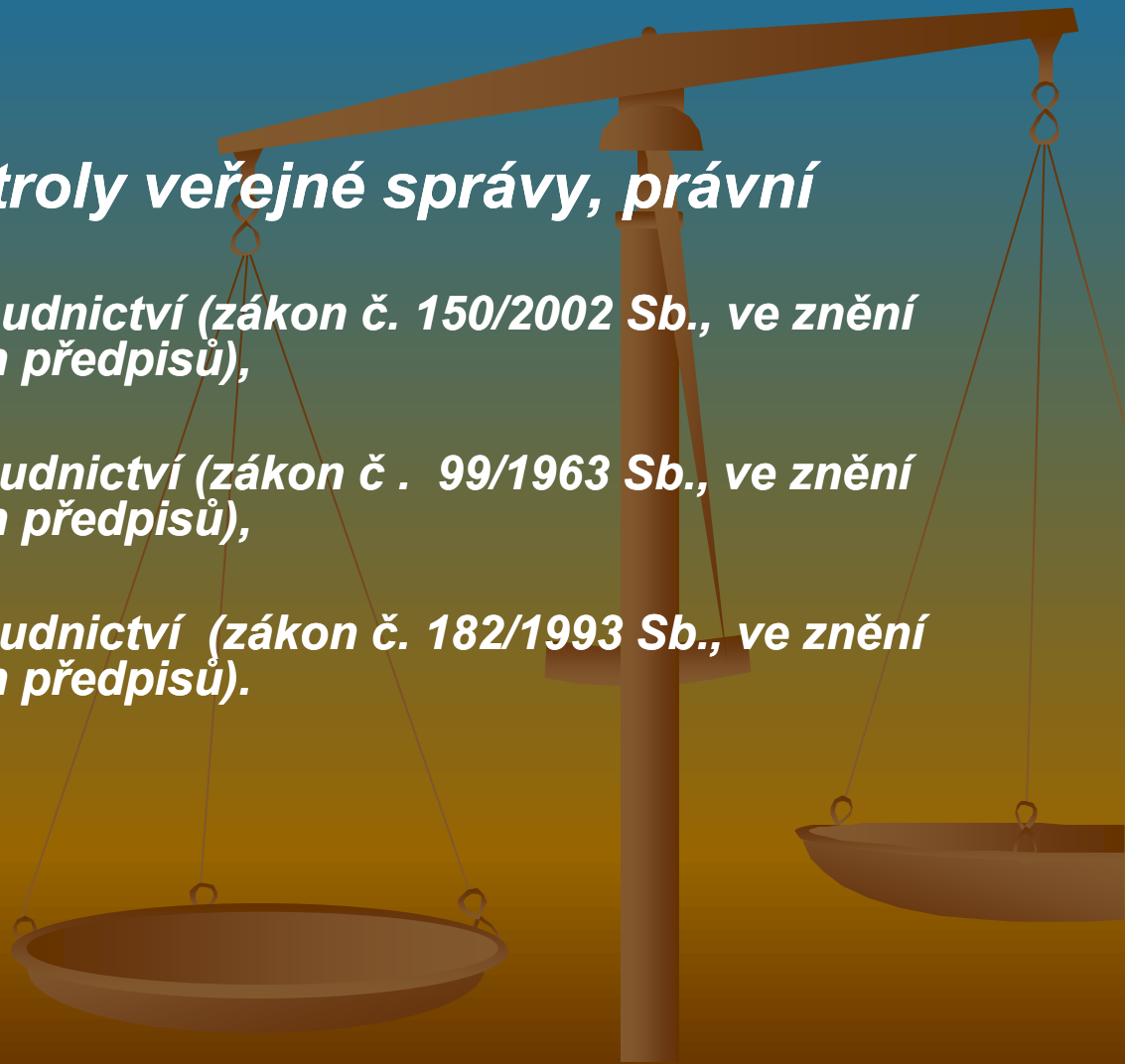
PrF MU,

© petr průcha, listopad 2022

Kontrola veřejné správy vykonávaná soudy

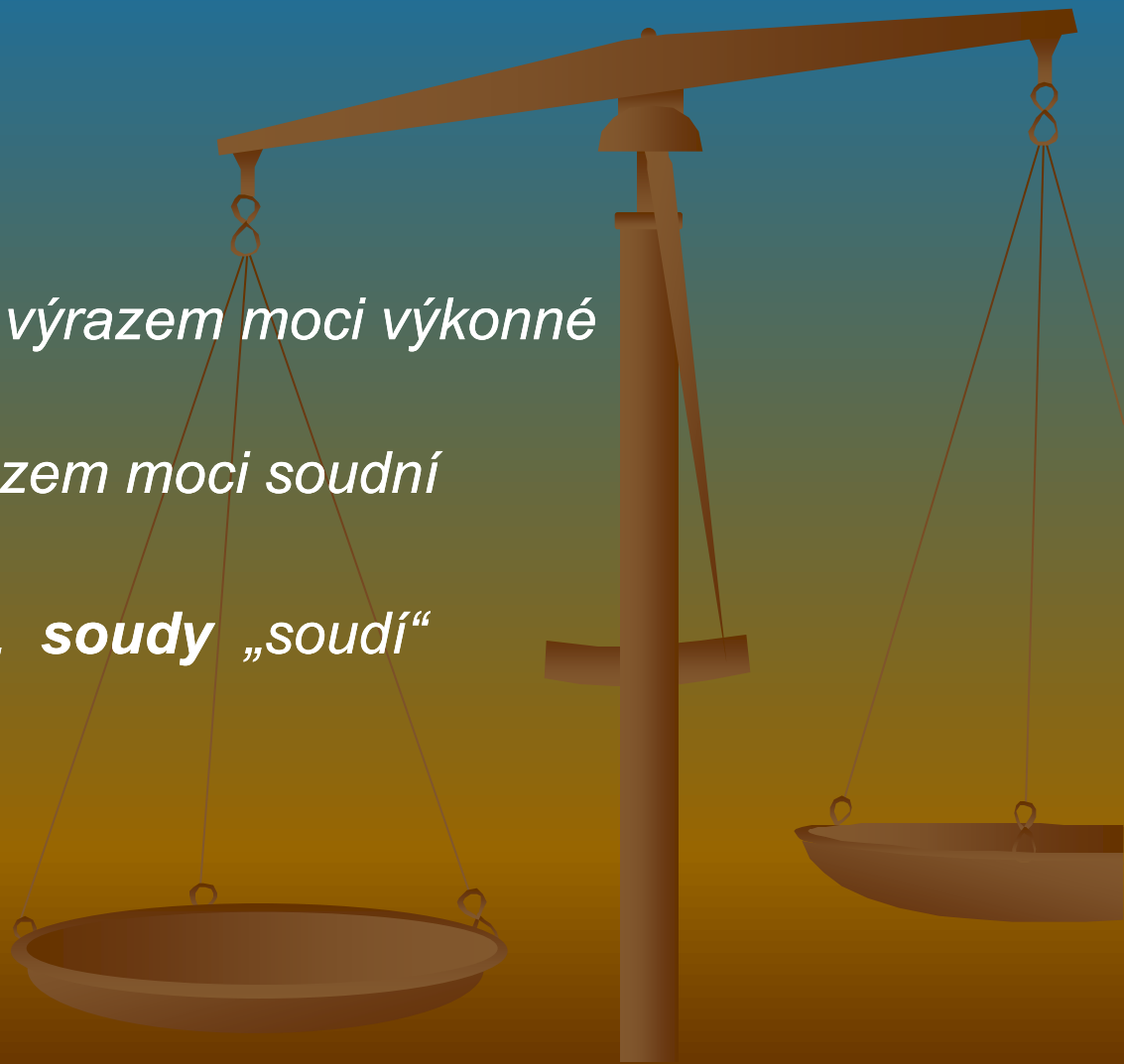
System soudní kontroly veřejné správy, právní úprava

- *správní soudnictví (zákon č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *obecné soudnictví (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů),*
- *ústavní soudnictví (zákon č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů).*

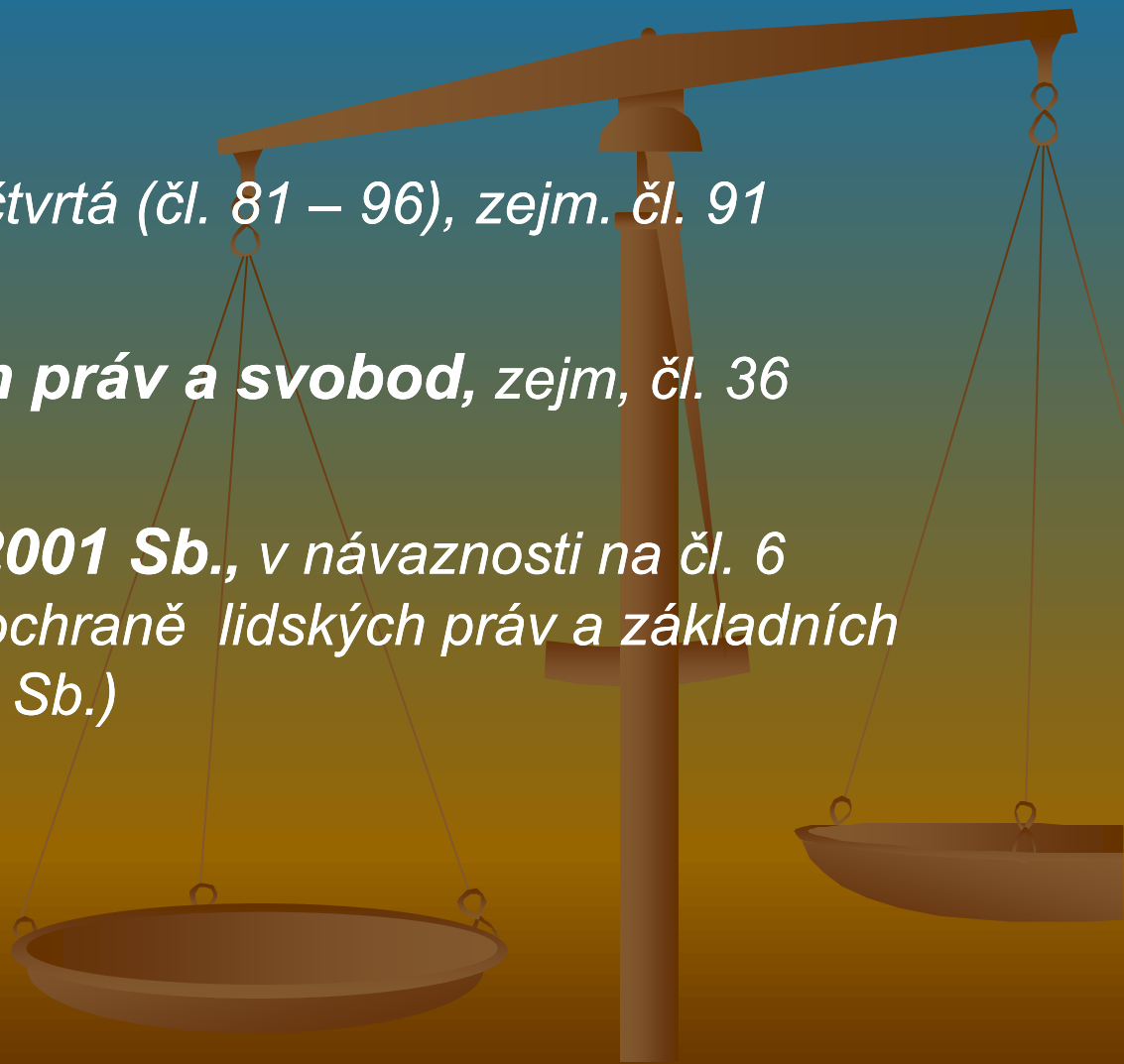
Vztah veřejné správy a soudnictví

- *veřejná správa - výrazem moci výkonné*
- *soudnictví - výrazem moci soudní*
- *správa „spravuje“, soudy „soudí“*

Ústavně právní východiska soudní kontroly

- **Ústava ČR**, hlava čtvrtá (čl. 81 – 96), zejm. čl. 91
- **Listina základních práv a svobod**, zejm, čl. 36
- **Nález ÚS č. 276/2001 Sb.**, v návaznosti na čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)

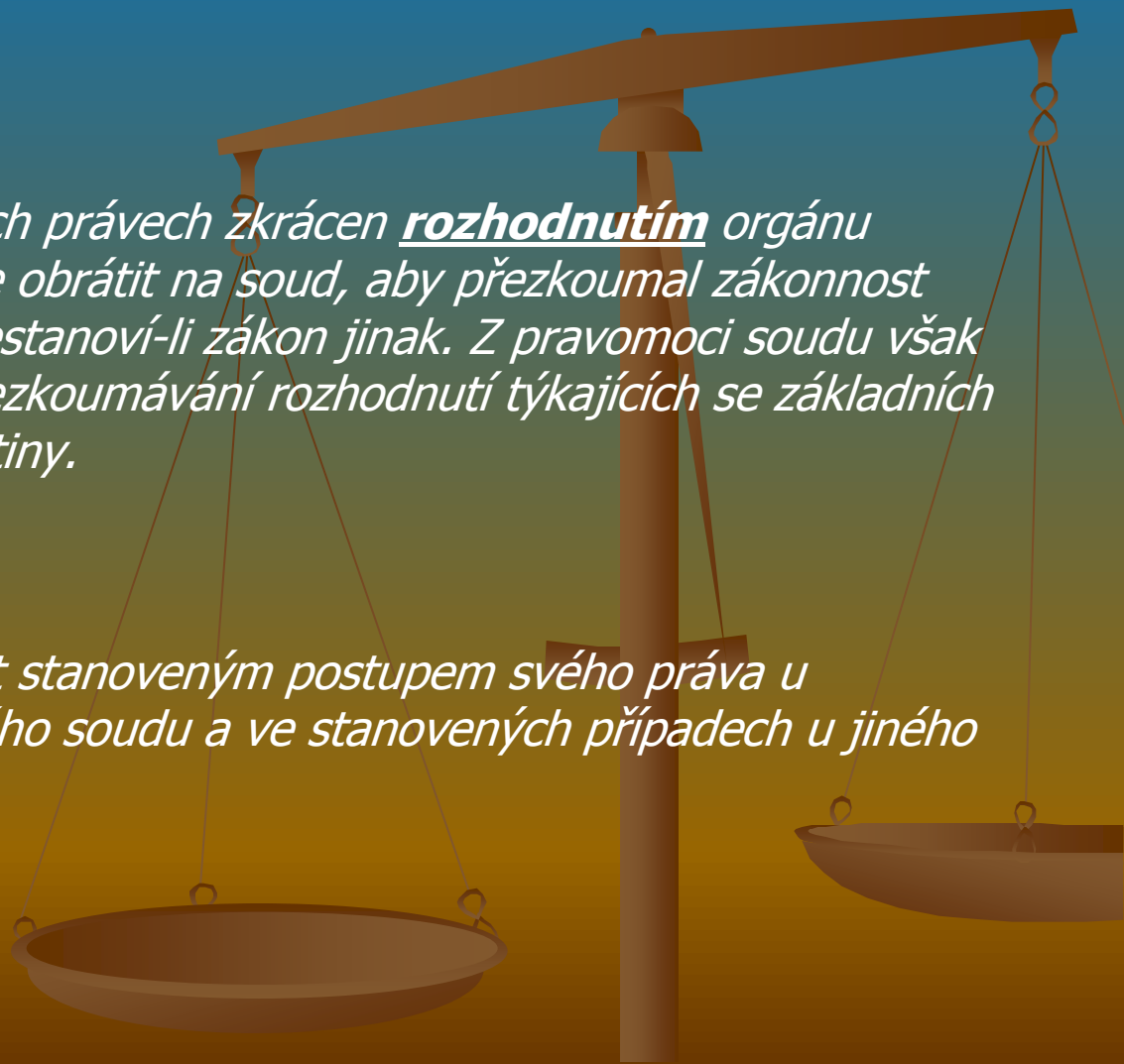
Listina

■ Čl. 36/2 Listiny

- *Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen **rozhodnutím** orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.*

■ Čl. 36/1 Listiny

- *Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.*

Dualismus „podústavní“ soudní kontroly veřejné správy

- **správní soudnictví, zaměřené na ochranu veřejných subjektivních práv**
 - zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- **soudní kontrola správních rozhodnutí se soukromoprávními důsledky**
 - nově koncipovaná část pátá o.s.ř., zákonem č. 151/2002 Sb.

pozn.: k tomu bylo třeba nastavit režim pro řešení příp. kompetenčních konfliktů - zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů

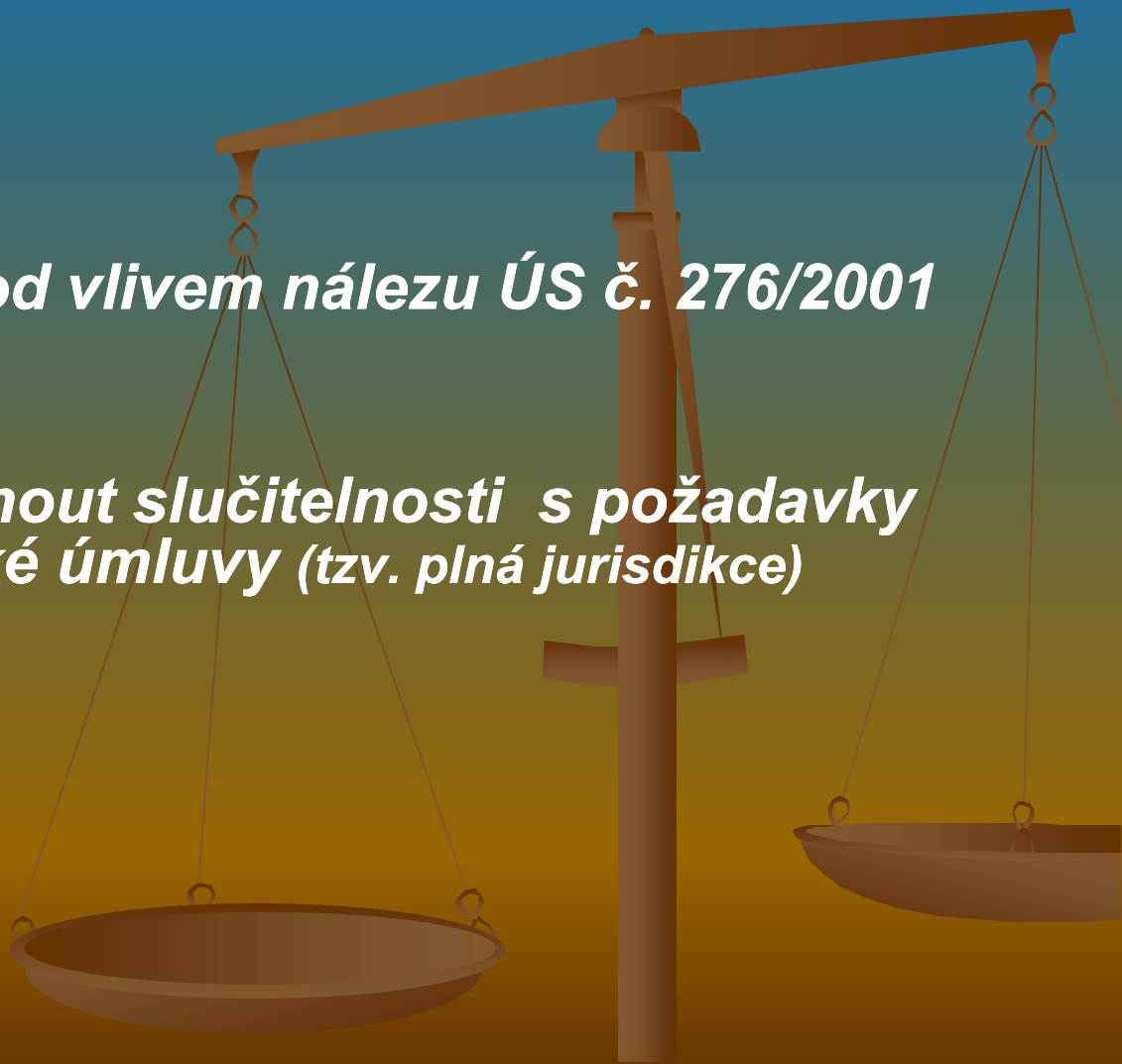
Důvody, které k tomuto řešení vedly

- *návaznost na model tzv. první republiky*
 - *zákon č. 3/1918 Sb. z. a n.*
 - *Ústava č. 121/1920 Sb. z. a n.*
- *snaha (při dané organizaci spr. soudnictví) důsledně diferencovat při soudní ochraně subjektivních práv dle jejich povahy*
 - *činnost veřejné správy míří většinou na subjektivní práva **veřejná** v některých případech i na práva **soukromá***
- *vliv interpretace čl. 6 Evropské úmluvy*

Správní soudnictví, koncepční východiska

*- uzákoněno pod vlivem nálezu ÚS č. 276/2001
Sb.*

*- cílem dosáhnout slučitelnosti s požadavky
zejm. čl. 6 Evropské úmluvy (tzv. plná jurisdikce)*

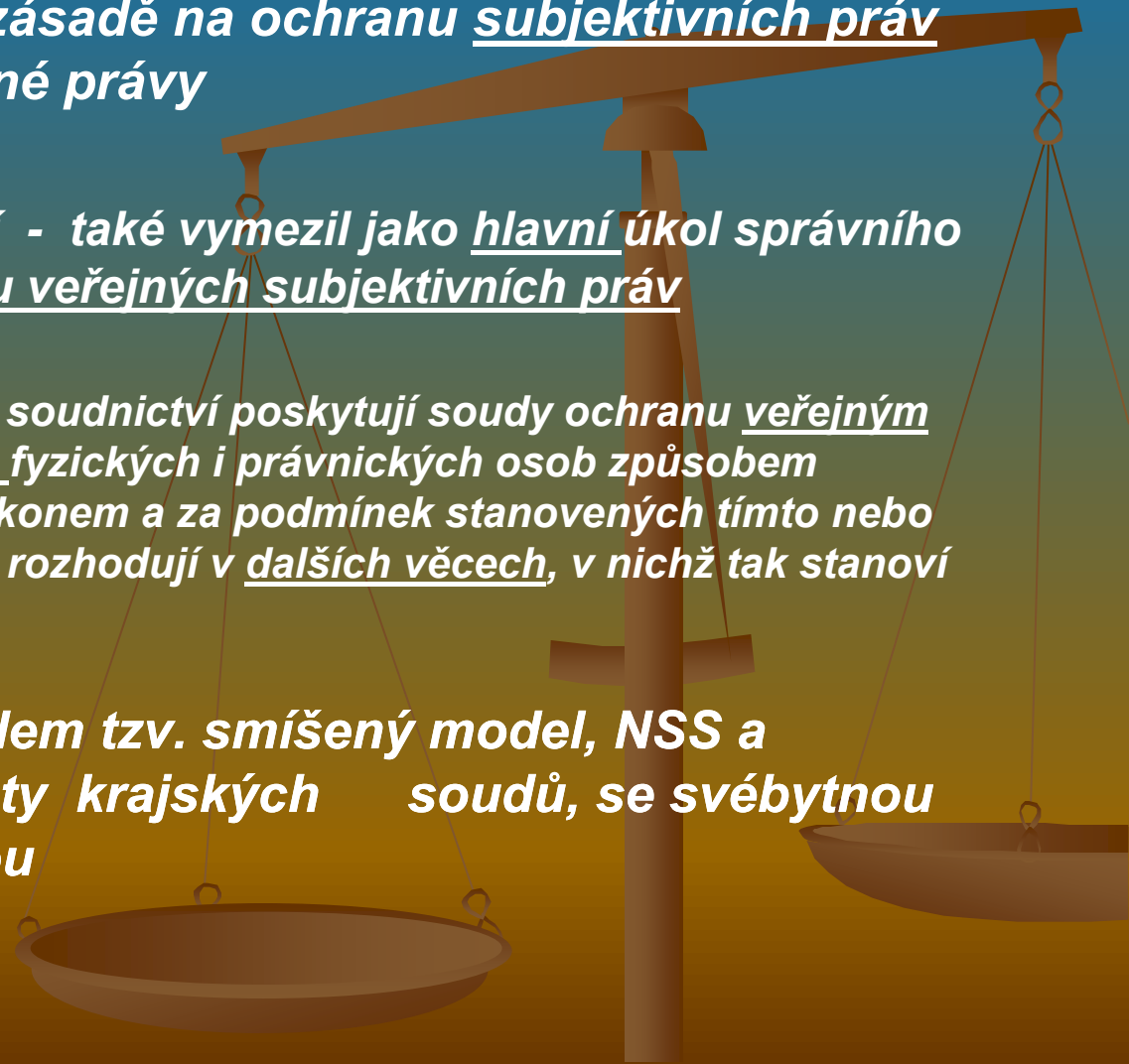

- **funkčně** - **správní soudnictví u nás je již historicky vystavěno na principu „subjektivní jurisdikce“, což znamená, že je orientováno v zásadě na ochranu subjektivních práv proti zásahům veřejné právy**

- **soudní řád správní - také vymezil jako hlavní úkol správního soudnictví ochranu veřejných subjektivních práv**

§ 2 - Ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.

- **organizačně** - **základem tzv. smíšený model, NSS a specializované senáty krajských soudů, se svébytnou procedurální úpravou**

- ***Klíčovou otázkou je, zda je správní soudnictví***

- *originální formou ochrany*
- *pokračováním správních postupů*

- ***V této souvislosti se obvykle připomíná spor dvou ve své době významných německých právníků, a to O.Bähra a R.von Gneista***

- *první z nich (řčeno s jistou mírou zjednodušení) usiloval od podřazení soudní kontroly veřejné správy obecným soudům s kasací,*

- *druhý z nich preferoval kvalifikovaný přezkum správních aktů nezávislými orgány jako jisté pokračování správního procesu, s možností meritorního rozhodování ve věci.*

Jde o výraz funkcí správního soudnictví

- *kontrolní funkce (rozhodnutí zrušit a vrátit - kasační princip x rozhodnutí potvrdit, návrh zamítnout)*
 - *rozhodovací funkce (návrhu vyhovět a konečným způsobem rozhodnout x návrh zamítnout)*
 - *vztah uvedených funkcí a plné jurisdikce*
 - *jaký (který) skutkový, a popř. i právní, stav je rozhodující*
 - *z doby, kdy nastala posuzovaná skutečnost, nebo*
 - *k datu rozhodnutí soudu*
-

Obecné soudnictví, část V. o.s.ř.

- rozhodnutí správního orgánu s dopadem do soukromých subjektivních práv
- příslušnými k projednání obecné soudy v občanském soudním řízení
- subsidiarita soudní kontroly - nutno nejprve vyčerpat řádné opravné prostředky ve správním procesu
- lhůta pro podání žaloby - 2 měsíce
- žalovaný správní orgán není účastníkem řízení
- rozhodnutí soudu nahrazuje přezkoumávané rozhodnutí žalovaného správního orgánu

Ústavní soudnictví

- *tzv. konkrétní kontrola,*
 - *ústavní stížnost*
 - *tzv. abstraktní kontrola*
 - *návrh na zrušení tzv. jiného (podzákoného) právního předpisu*
 - *kompetenční spory*
-

SHRNUTÍ, ZÁVĚR

